

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înaloză.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un sir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inser-
țiile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 222.

Scrisori nebrancate nu se primesc.

Anul VIII.

NUMER DE DUMINECĂ

Nr. 16.

Episcopia dela Timișoara.

În ședința de Mercuri a Sinodului arădan s'a dat vot asupra unei afaceri care a preocupat și preocupă de mult pe Români ortodocși din părțile acestea. A fost adică vorba de înființarea unei episcopii în Timișoara.

După îndelungate chibzuiri, comisia organizatoare a Sinodului arădan a propus prin graiul dlui N. Zigre ca afacerea să se trimită la Consistor; acesta să o studieze din toate punctele de vedere și să vină apoi să facă Sinodului propunere, arătând dacă este acum potrivit a se vorbi de înființarea acelei episcopii, dacă sunt bani spre acest scop și, peste tot, dacă ar fi spre folos a se mai înființa o episcopie, când de altfel cu destule greutăți și jertfe le susținem pe cele ce le avem. Propunerea asta a fost combătută cu multă energie de dl Emanuel Ungureanu, fruntaș al vieții noastre naționale. De ce s-a opus el? Pentru că Sinodul să nu mai stea la îndoială ci să voteze înființarea noii episcopii.

S'a ridicat însă vicarul Oradiei-Marî, dl Vasile Mangra, și a ținut una dintre cele mai strălucite vorbiri din multele ce am auzit din rostul P. Cuvioșiei Sale.

A arătat, cu puternice argumente, întâiu de toate că nu acum este vremea potrivită

să ne ocupăm de asemenea lucruri. Avem noi alte ataceri mai grabnice și mai adânc tăitoare în viața noastră culturală bisericească; mai presus de toate să întărim așezămintele pe care le avem și să căutăm cheazășii pentru durată lor viitoare. A arătat că nu sunt nici bani pentru acest scop, ear să punem noul biruri pe popor ar însemna că nu ne dăm seama despre greutățile cu care luptă poporul. Și presupunând că ni-s'ar da ajutor din vistieria țerii: oare să nu avem noi alte lipsuri de împlinit, când stăpânirea ar fi dispusă să ne ajute cu bani, decât să facem o nouă episcopie? Nu vedem oare și nu simțim toți greutățile ce întimpinăm cu susținerea celor de față?

Să ne dăm apoi seamă de multele învâlmășeli ce s'ar naște pentru a lămuri că, hotărîndu-se înființarea noii episcopii, de unde, cât și cum am rupe pentru a face această episcopie?

Și mai tare a fost însă dl Mangra în partea istorică a vorbirii sale. A arătat a-nume, că dacă e vorba să se înființeze o nouă episcopie, dreptul acesta l'are orașul Oradea-Mare, care deja înainte cu două sute de ani avea consistor de sine stătător, care veacuri de-a rândul a dus o luptă însemnată în istorie pentru apărarea bisericii drept-măritoare de răsărit, care atât în virtutea așezării sale geografice cât și din toate punctele de vedere are o chemare mai însemnată de cât orașul Timișoara.

Sub puterea argumentării ilustrului dignitar bisericesc însuși dl Ungureanu s'a dat învins și Sinodul a primit cu aclamări vederile desfășurate de vicarul Oradiei-Marî, votând astfel și propunerea comisiei.

Intereselor înalte bisericești li-s'a dat astfel întâietate asupra tuturor celor locale ori personale.

Presa maghiară despre regele Carol. Presa maghiară înregistrând știrea că la 3 Aprilie regele Carol a ținut la Academia Română o vorbire arătând luptele ce s'au dat la Nicopoli întâia oară înainte cu cinci sute de ani, sub Mircea-cel-Mare, și apoi la 1877—78, sub comanda Sa, scriu toate cu laude mari despre regele României. „Magyar Szó”, de pildă, scrie că atât de strălucite însușiri are regele României și prin rolul ce îl joacă în 'sinul Academiei face așa fapte, încât poate fi socotit ca cel mai înțelept între capetele încoronate din Europa.

Și noi zicem: ferice de frații noștri din România! Intr'adevăr, ei au un rege care e întâiul în țeară nu numai ca poziție, dar și ca înțelepciune, chibzuială și putere de muncă.

TREI ARTIȘTI MARI.

Cine dintre noi n'a simțit o mândrie și bucurie citind mai zilele trecute despre înalta distincție de care a fost împărtășită, la Curtea regală din București, doamna Maria Dima? Regina-poetă a lăudat-o și drept aducere aminte a zilei în care a încântat-o, îi dăruise un ac de piept numai în diamante, și toate foile din regatul României o slăviseră pe cântăreța fără pereche...

E lesne deci de înțeles, că noi, Arădani, așteptam cu dor seara concertului în care d-na Dima avea să ne cânte.

Și ne-a cântat cu atâta artă, în cât n'a rămas un singur suflet nerobit. E atâta vrajă în felul cum cântă, vocea-i e atât de clară și dulce, o modulează cu atâta fineță, îi dă, când trebuie, un timbru d'o așa duioșie, în cât satisface așteptărilor celor mai pretențioase.

Publicul românesc, ce umplea Marți seara sala dela „Crucea Albă” a și aclamat-o cu cel mai sincer entuziasm. Dintre piesele străine a plăcut mult „Loreley” de Francisc Liszt și „Spirito Santo” de C. Loewe, fost-au însă toate, dela început și până la sfârșit, executate cu o deservită artă.

Ceea-ce a încălzit însă mai mult, au fost cântările românești, cele mai multe compoziții de ale celebrului măiestru George Dima. Cum se și potrivește pentru alt, piesele cântate mare parte aveau un timbru de profundă jale: jalea vieții noastre naționale. Atâtea inimi băteau de emoție

și ochii împăingenați aplaudau pe artista care atingea în suflutele noastre coardele cele mai sensibile. A plăcut mult deosebi „Leagăn verde” (de G. Dima) „Doina” (de I. Scărlătescu) și „Foaie verde de bujor” (de Kirchner)... Cu drept cuvânt: în aceste trei cântece parecă-i cuprins tot farmecul doinelor românești.

N'aș ști să precizez: cântă oare mai bine d-na Dima acum, după ce s'a întors dela Lipsca, unde a mai studiat?... Știu însă, că a cântat bine de câte ori a pășit în public, după cum am simțit și la acest din urmă concert, că sub farmecul glasului și artei d-sale ne ridicăm parcă d'asupra nivelului vieții comune și zile întregi ne stăpânește acest dulce farmec.

Pe dl G. Dima l'am aplaudat atât pentru acompaniarea măiastră, cât și pentru frumsețea compozițiilor sale, care sunt și vor rămâne cele mai scumpe mărgăritare din câte s'au produs pe terenul acesta la noi, Români.

Dl Dumitru Popovici ni-se prezintă după-ce prin turneul artistic prin cele mai mari centre culturale germane făcuse să se scrie atâtea despre un Român mare artist... Cum nu era deci să-l primim cu dragoste?

Cine cunoaște ori măcar a auzit de ceea-ce va să zică artă în cântare, va înțelege valoarea acestui concert, aflând că dl Popovici a executat cu o neîntrecută pricepere, cu simț și căldură Prologul din „Bajazzo” (de Leoncavallo), „Erl König” (de Loewe), „Ich grolle nicht” (de Schumann), Aria din „Holländer” (de Wagner) și ba-

lada din „Africana” de Meyerbeer, — toate piese pe care nu se încumetă să le cânte de cât artiștii de prima forță, alții de s'ar apuca ar fi — parodie.

Marele nostru cântăreț le-a executat cu artă-i proprie, așa zicând, fiind în plenitudinea vocii care a cucerit o lume întreagă... Vor trece ani, și de ne va da D-zeu viață, vom îmbătrâni și memoria ne va slăbi, în cât unii abea-și vor mai aduce aminte cum a fost la figură D. Popovici... Le va suna însă vecinic în ureche acel ris cutremurător din „Africana” executat de celebrul bariton... Și pentru viața întreagă ne va fi comoră amintirea clipelor înălțătoare când ne ridea sufletul și ne plângea inima ori porniri strășnice ne stăpâneau sufletul, după cum vroia artistul care ne cânta pe „Solomoane căpitane”, „Prinde-mi-te-aș”, „Mugur-Mugurel”, „Știi tu mândră” și „Hop furcă-furcă”. Dar pe „Groza” (balada asta măiastră de Dima) cine să-l uite?

E mare și celebru Popovici; în istoria artelor din acest veac numele lui este deja crescut de mult. Monument neperitor își ridică însă în suflutele Românilor doina românească și cântărilor noastre vitejești el li-a dat o consistență și un timbru caracteristic... Mult suntem mândri când citim cum i se închină străinătatea... Ce fericiți am fi însă dacă l'am auzi mai des... Și mai ales dacă sta între Români, model tuturor celor cari se îndeletnicesc cu arta. L.

Despre introducerea limbei românești în biserica Românilor.

Discurs rostit la 21 Martie (3 Aprilie) 1904 în ședință solemnă a Academiei române din

București

sub președința

M. Sale Regelui

de

Ioan Bianu.

(Urmare).

Dela început Sași lucrează cu precauțiune, ferindu-se de a jigni tradiția bisericii românești. Astfel de abia tipărise la 1561 Evanghelia românească, și același județ Ioan Benkner tipărește Evanghelia și în slavonește prin același cărturar și tipograf, Diaconul Coresi și Tudor Diacul. Asemenea de observat este că Sași nu s'au atins de cărțile de slujbă bisericească, nu au tipărit nici una de acestea în limba românească, ci au mărginit lucrarea lor la cărțile de citire și de învățatură. Calvinii mai încrezătorii în puterea lor, dela întâiul amestec în această lucrare merg până la capăt, voind introducerea deplină a limbii române în locul celei slavone în biserica Românilor. Astfel la sfârșitul Tilcului Evangheliilor tipărit la Brașov în 1564 de Coresi pentru Forro Miclăuș se află alipit, am pute zice ascuns, Molitvenicul, cartea cea mai trebuincioasă preotului ortodox tipărit întreg românește, având la început această deschisă declarație reformatoare: „Românește am scris acest Molitvelnic, cum să înțeleagă și popa ce zice însuși și oamenii ce ascultă, că alte limbi înțeleg, și Dumnezeu așa a fost lăsat și Prorocilor și Apostolilor să grăiască în limba cum înțeleg oamenii“. Și sfârșește zicând: „Frații mei popi, cu bun înțeles și mare frică și cinstie pomeniți numele Domnului, nu boscorodi însemnează a mormăi, a spune cuvinte fără înțeles. Este în afară de îndoială că Molitvenicul nu a fost găsit tradus din vechiu, nici nu a fost tradus de Coresi dimpreună cu Tilcuiile, ci el a fost tradus de vre-un Ungur calvinist care știa românește s'au de vr'un Român de acolo care știa ungurește, căci numai așa se pot explica neobișnuit de multe ungurisme, cari nici-odată nu au fost cunoscute nici chiar Românilor de peste Carpați.

Tradiția limbii slavone în slujba bisericii românești a fost respectată și apărută, și atunci ca mult mai târziu, de Domnii și Mitropoliții

Țării Românești. Vedem astfel că același Coresi cu ucenicii lui tipăresc la 1568 în slavonește „Mineiul de prasnice“, în numele lui Alexandru Voevod Domnul Țării Românești și al Mitropolitului Eftimie; la 1574 și 1575 același Domn s'a sfătuit cu același Mitropolit și a pus de s'a tipărit tot slavonește „Octoiul cel mare“, înfrumusețat cu frumoase frontispicii, cu stema și cu pecetea domnească a țării; câți-va ani în urmă s'a tipărit „Triodul și Octoiul cel mic“, toate cărți de cult, de slujbă bisericească.

Autoritatea acestor cărți slavonești înaintea Românilor ardeleni era mare fără îndoială, căci ele purtau însemnele domnești ale Voevodului român și ortodox.

Surprinzătoare sunt în desvoltarea acestei acțiuni două cărți tipărite slavonește cu stema domnească a Batoresților, una este „Evanghelia“ tipărită la 1579 de un Lorint Diac în Belgrad, capitala Ardealului, „din porunca marelui Voevod Batăr Cristov“, cealaltă este „Mineiul cel mic“ tipărit la Sas-Sebeș la 1580 de cunoscutul diacon Coresi pentru Mitropolitul Ghenadie al Ardealului, care se jeluește că s'a făcut „în timpurile din urmă din partea popoarelor de altă credință mare stricăciune și scădere a sfințelor biserici, precum și imputinarea Dumnezeu-știlor cărți“. Evidentă alusiune la propaganda Sașilor.

Aceste cărți se vede a fi fost făcute de Ungurii calvini pentru a strica efectul propagandei săsești luterane; numai așa cred că se poate explica și faptul ciudat că în Evanghelia slavonească dela 1579 sunt — pe lângă stema princiară a Batoresților — frontispicii cu stema domnească a Țării Românești, pusă ca un semn neîndoios pentru Români de dreaptă ortodoxie.

Totuși seria cărților românești tipărite în această epocă se încheie cu una făcută de Calvinii, Palia, tipărită la Orăștie de diacon Șerban Coresi și Marien „cu știrea Mariei lui Bator Jigmon Voivodul Ardealului și a Țării Ungurești și cu știrea și cu voia a toți domnilor mari și sfetnici ai Ardealului pentru înfrământarea Bisericii sfântă a Românilor.“ Cartea cuprinde întâiele două cărți ale lui Moise, Face-rea și Esirea, scoase de mai mulți cărturari unguri calvini și români din limbile iudeo-germanice grecească și sârbăască pe limba românească; ea este întărită cu autoritatea stemei familiei domnitoare a Batorescilor și cu numele lui Tor-dăș Mihail, Episcopul Românilor, și al calvinistului Ștefan Hercze, „propoveditorului Evan-gheliei lui Christos“ în orașul Sebeș. Cheltuiala a făcut-o un puternic al vremii „Gesti Frențiales hotnogiul Ardealului și țerei ungurești“ și cartea o a dat în dar „voue frați Românilor“.

Aceste sunt cărțile românești tipărite în Ardeal „cu cheltuială multă“ de protestanții luterani și calviști între 1560 și 1582, cu scop de propagandă între Români. Vârtejul politic în care a intrat acea țară de la 1581, după moartea lui Cristof Batori, a silit pentru vre-o 50 de ani pe stăpânitorii ei a căuta de alte griji mai grabnice.

Scopul urmărit de Sași luterani și de Ungurii calvinii era de a atrage pe Români la una din aceste confesiuni. Pentru a-l ajunge, ei au dat acestora ceea ce nu avură până atunci: cărți religioase tipărite în limba lor, însă numai cărți de citire de învățatură, fără a se atinge de cărțile de slujbă, de ritual, afară de încercarea lui Forro Miclăuș de la 1564; iar cărțile de ritual s'au tipărit slavonește de Domnii și de Mitropoliții Țării Românești și au fost întărită oficial cu stema domnească a țării.

Urmarea acestei întregi mișcări literare bisericești dintre 1560 și 1582 a fost, că întâia oră s'au împrăștiat între Români multe cărți tipărite în limba lor și s'a făcut astfel întâiul pas hotărâtor pentru înălțarea limbii noastre la starea în limbă literară, și astfel a pregătit-o spre a ajunge mai târziu și limbă bisericească și de stat.

Traducerile tipărite de Coresi și de conducătorii lui erau făcute în limba vorbită de Țara Românească și astfel s'a făcut întâiul pas pentru-ca acest dialect să devină limba literară pentru toți Români.

(Va urma.)

Greva dela căile ferate.

De trei zile statul ungar este ca omul lovit de vânt: trăiește, dar abea mai mișcă. De trei zile adică slujbașii mai mici dela eăile ferate au încetat cu munca și astfel trenurile nu pot umbla. Și nu vor să înceapă slujba până nu li-se va îmbunătăți și lor starea grea în care trăiesc. Pe urma căilor ferate țeara câștigă o sumedenie de bani. Acesta-i un adevăr suu. De asemenea se știe, că slujba cea mai grea și mai plină de răspundere la căile ferate este a slujbașilor mici. În schimb, ei sunt rău plătiți, pe când cei mari se plimbă, dar sunt bine plătiți.

Asta nu o pot răbda bieții oameni.

D'aceia s'au vorbit și toți, din toată țeara s'au pus în grevă.

NAPOLEON BONAPARTE.

(Urmare).

IV.

Lovitura de stat din 18 Fructidor. Popula-ritatea lui Bonaparte. Primirea din partea directoriului. Autoritatea și simplitatea lui Napoleon. Planuri ambițioase. Guvernul primește propunerea relativ la ocuparea Egiptului. Plecarea din Toulon și drumul pe mare. Lupta dinaintea piramidelor. Nelson nimicește flota franceză la Abukir. Expediția din Siria. Nouă luptă la Abukir. Napoleon se întoarce acasă.

Bonaparte petrecea încă în Italia, când se întâmplă lovitura de stat dela 18 Fructidor, în Paris.

Royalistii, cari fugiră în 13 Vendémiaire dinaintea granadelor lui Bonaparte, și-au ridicat din nou capul. Directoriul se clătina între cele două extremități. Dacă îi era teamă de vechii iacobini, se întorcea spre royalistii. Și când îl înfrica influența crescândă a acestora, atunci căuta eărăși sprigin la partida de odinioară a „muntelui“. După înecarea conspirației demagogice a lui Baboeuf, opiniunea publică se întoarse spre direcția royalistă. În consiliul de cinci sute, care veni în locul Conventului, aveau majoritate partizanii royalistilor și dintre cei cinci directori ai guvernului trei țineau cu ei. Republica era amenințată de pericolul extrem.

Bonaparte cugeta într'acest timp, ca să meargă cu cei 25 mii de soldați ai săi drept la Paris, să împrăstie pe intrigantii regaliști, a căror șef era mareșalul Pichegru, fostul profesor al lui Napoleon. Declarația care a trimis-o Napoleon directoriului în numele armatei din Italia și care a dus-o Augereau la Paris, amenința cu vorbe aspre pe royalistii. „Tremurați! dela apa Etsch până la Rhin și Sena nu-i decât un pas. Tremurați! Faptele voastre ticăloase sunt numărate și veți găsi răsplata pe vârful sulțelor noastre“. Amîndouă camere ale corpului legislativ protestau contra amestecului oștiresi și în 17 Fructidor aduseră decretul, ca garda națională să fie repede înarmată, ear trupele regulate să se îndepărteze din Paris. Intreaga putere militară fu pusă sub comanda generalului Pichegru.

Dar și directoriul se grăbi a lua dispoziții. Barras, Rewbell și La Reveillère puseră în mișcare oștirile din Paris și împrejurimi dând comanda generalului Augereau și postând militia înaintea palatului corpurilor legiuitoare. Grenadierii lui Augereau pătrunseră acolo fără a afla rezistență, batalionul de gardă se asocie lor și împreună puseră pe fugă corpurile convocate în grabă. Dimineata la orele 6 deja tot Parisul era liniștit. Capii royalistilor au fost prinși. Pe cei căzuți îi aștepta de astădată nu ghilotina, ci exilul. Două dintre cei dela directoriu, Carnot și Barthelemy, 52 deputați și 150 de alte persoane cu vază și influență au fost exilați.

Însă și după lovitura de stat rămase situația guvernului nehotărâtă. Tângia mai departe fără nici o autoritate. Contra intrigelor

de partide trebuia să se spriginească pe armată, ear aceasta n'avea stimă pentru guvern, ci îl disprețuia. Vorbea pe față că ar fi bine dacă ar alunga pe advocați și ar face pe Bonaparte rege. Nu e deci mirare, dacă în urma acestora bănuiala bărbaților dela guvern creștea și mai tare contra omului, a cărui putere și popularitate păreau și de altfel amenințătoare.

Când Bonaparte, după încheierea păcii, sosi din Italia la Paris, fu primit în drum cu însuflețire fanatică. Acest omuleț palid și slab din cale afară, deveni obiectul admirațiunei publice. Gloria numelui său umplu întreaga Europă și directoriul a primit cu serbări splendide pe eroul reîntors în patrie. Că ce grozavă a putut fi înălțimea lui Bonaparte în opiniunea țerei, caracterisează mai bine cuvintele, cu cari l'a primit șeful guvernului, Barras. „Natura, care de obicei e sgârcită în privința minunățiilor, aduce lumii numai în intervale rare oameni mari. Dar soarta a voit, ca zorile libertății să fie ilustrate prin un fenomen așa ciudat și ca revoluțiunea națiunii franceze, într'atât fără de seamăn și măreață în analele istoriei, să se poată mândri cu un geniu, care e nou și strălucit în cronica bărbaților mari“.

Trebuie să ne însemnăm, că în glasul acesta de supunere și admirație vorbea capul republicii către un subordonat al său, un simplu general.

Sunt interesante și cuvintele, pe cari Bonaparte le adresă membrilor din guvern: „Directorii ai cetățenilor! Neamul francez pentru a-și câștiga libertate, a trebuit să lupte contra regilor. Ca să ajungă la o constituție rațională,

Mercuri ministrul Hieronymi a spus în Dietă că nu au însă dreptate și că nu le poate îndeplini ceea-ce ei cer. Drept răspuns, slujbașii au urmat cu greva, și în acea zi nici n'a plecat din Budapesta nici un tren, după-cum n'au plecat nici din alte orașe. Și cel puțin când scriem aceste șire, nici nu știm când se va face rânduială la căile ferate, căci chiar dacă stăpânirea ar aduce soldații în slujbă, e mare întrebare: puteau vor aceștia să îndeplinească atâta muncă? Slujbașii greviști nu vor să știe de lucru, până nu li-se va mări salariul.

Luând în vedere pagubele nespuse ce vin pe urma acestei greve și marea încurcătură ce ar fi încă d'aci încolo, se crede că stăpânirea se va închina ea și va capitula: va îndeplini cererile micilor slujbași.

Altfel țeara întreagă va trebui să îndure pagube cari — așa zicând — nu se pot socoti cât vor fi de mari.

Va fi rău și pentru foi, căci zadarnic le tipărim; nu le putem trimite, ci zile întregi vor zace prin gări.

Răsboiul ruso-japonez.

Londra, 19 Aprilie. Lui *Daily Express* i-se telegrafează din *Nagasaki* din sorginte autentică, că admiralul *Kamimura* se pregătește cu o flotă aleasă pentru un atac vehement contra *Vladivostok* și crede că ori va cuprinde încrucișătoarele *Gromoboi*, *Russii*, *Ruric* și *Bodochir*, care se află în portul interior, ori le va nimici.

Londra, 19 Aprilie. La telegrama de ieri a micadului admiralul *Togo* a răspuns că el nu va înceta până ce nu va nimici și restul flotei rusești. *Togo* nu a părăsit vasul admiral dela începutul răsboiului. Flota japoneză acum se află la insulele *Blonde*, spre ost dela *Port-Arthur* pentru a se provedea cu cărbuni și material de război.

București, 19 Aprilie. Când șeful cabinetului militar, generalul *Wartiade* a im-

părtașit ambasadorului rus *Giers* regretele regelui *Carol* pentru catastrofa vasului *Petro-pavlovsc*, ambasadorul emoționat și cu lacrimi în ochi a zis către general:

— *Noi vom învinge, domnule, noi vom învinge!*

Flota de război japoneză la începutul războiului.

Ordinea de bătae.

1. Flota operativă sub comanda lui *Togo*.

a) Sese panterate: *Mikasa*, capac. de transport: 15.200 tone, totodată este și vasul admiral; *Asahi* cu un tonaj de 15.200; *Hatsuse* cu 15.000 tone; *Sikisima* 15.000 tone; *Fuji* 12.500 tone; *Iasima* 12.500 tone.

b) Divizia încrucișătoarelor panterate sub comanda contra-admiralului *Kamimura*: 8 cuirasate: *Iazuma* (vas admiral) cu 9850 tone; *Ivato* 9850; *Iakumo* 9850 tone; *Asuma* 9850 tone; *Nissiu* 7700 tone și *Kasuga* 7700 tone; *Asama* 9850 tone; *Tokiva* 9850 tone.

c) Divizia încrucișătorilor ușori: contra-admiral: *Deva Siheto*:

4 cuirasate: *Iosino*, *Kasagi*, *Chitose*, *Takasage*.

Numărul vaselor de sub comanda lui *Togo*: 6 încrucișătoare, 8 cuirasate, 4 încrucișătoare ușoare, și nenumărați torpilor.

2. Divizia încrucișătorilor ușori de sub comanda vice-admiralului *Uriu*:

Incrucișători de clasa III: *Akitsușima*, *Suma*, *Tsusima*, *Siyoda*, *Nanira* și *Idzumi*, *Nitaka*, *Takasimo*.

La începutul războiului a avut Japonia contra torpilor: *Cihaia*, *Iaieioma*, *Tatsuta* și *Miaka*, 20 contra-torpiloare, 18 torpiloare de clasa I; 31 de clasa II; 28 de clasa III.

În scopul apărării țărmurilor și a porturilor servesc 10 vase de apărare, 2 escadre de cl. I, 14 de cl. II, 1 încrucișător torpilor, 4 năi de transport, la oaltă 31 bastimente.

Pentru Ruși a fost fatală lupta navală dela 13 Aprilie, în care a luat parte flota reunită a lui *Togo* și *Uriu*, constatătoare din 3 vase admirale, 6 panterate, 10 cuirasate, la oaltă 19 bastimente, mari și nenumerate torpiloare.

Petersburg, 22 Aprilie. Starea marelui duce *Ciril*, scăpat de pe vasul de război „*Petrupavlovsk*” este desnădăjduită, ceea-ce până acum s'a tănuțit pentru a cruța pe bătrânii lui părinți.

Se așteaptă pe fiecare zi o luptă mare la râul *Jalu*.

Greva slujbașilor dela căile ferate ale statului continuă. Nici azi, Vineri înainte de amiază, n'au plecat trenuri. Bine înțeles că astfel abonenții noștri din Banet, Ardeal și Bihor nu vor primi numerile din urmă ale „*Tribunei*” decât târziu, și aceasta nu din cauza noastră, ci a grevei.

Telegrame.

Viena, 21 Aprilie. Șeful statului major, bar. *Beck*, mareșal de câmp peste puțin timp se va retrage din armată, venind în locul lui mareșalul de câmp *Potiorek*, ear' pe acesta îl va substitui interimar *Kolosváry Dezső*, fost ministru pentru apărarea țării.

Tșifu 29 Aprilie. să întărește tot mai mult faimă, că raportul dintre China și guvernul rus este foarte încordat, și că ruperea neutralității din partea Chinei pare a fi tot mai verosimilă.

trebuiau învinse prejudecățile de opt-spre-zece secole. Religia, feudalismul și regii au subjugat Europa două mii de ani. Numai cu pacea, care a-ți legat-o d-voastră, se începe periodul guvernelor parlamentare; d-voastră v'a succes organizarea marelui națiunii, a cărei hotare de țară le formează însăși natura.

Directorii arată față de generalul Bonaparte cea mai intimă prietenie și venerațiune aproape princiară. De câte ori dorea să-și ceară sfatul, totdeauna îl ruga prin un ministru spre a se prezenta și îi rezervau loc în conziliul de guvern între doi directori. Bonaparte era nepăsător și avea dispreț pentru formalități. În mijlocul acestei societăți lucsoase, care începu a se ridica din ruinele aristocrației răsturnate de revoluție, el își păstră simplitatea sa veche republicană. Se ferea de oamenii politici, cari voiau să-l introducă în intrigele partidelor. Vr'o câți-va savanți, mai mulți colegi generali formau aproape întreaga-i societate.

Se părea că n'ar lua în seamă gloria sa militară și că n'ar avea nici o atragere spre a-se amesteca în conducerea afacerilor publice. Toată mândria-i consta din acea, că societatea științifică, așa numitul „Institut”, îl alege de membru. Purta uniformă acestei societăți în locul celei de general și mai târziu, când apărură eșarși pe câmpul luptelor, se subscria în proclamațiile către soldați în modul următor: „Bonaparte, membru Institutului, general”.

Dar sub vălul acestei nepăsări prefăcute se pregăteau planuri mari. Ambiția nu lăsă pe tânărul soldat să se odihnească. Deja d'atunci se născu în creierul său idea, că el este chemat

pentru a fi domnitorul acestei mari națiuni. Numele lui se înalță de-asupra generalilor colegi. Însă îi era teamă, că această glorie va dispărea cu timpul. Poporul uită repede. Trebuia să-l țină mereu în admirare prin fapte vitejești și mai noi.

Bonaparte înaintă directoriului planul ocupării Egiptului. Idea a fost aventuroasă, dar tot-odată și grandioasă, chiar bună de a îndestuli fantazia înflăcărată a neamului francez. Egiptul, care încă din timpurile vechi era cheia lumii, izvorul puterii și bogăției, trebuia să fie din nou același și civilizația franceză avea să domnească de aci asupra Asiei și Africei. Directoriul se învoi bucuros la propunerea aceasta. Îi părea bine, că poate îndepărta pe Bonaparte și pentru a scăpa de el, nu se codea să risce: o armată vitează, jumătatea frumoaselor corăbii de război și pe cel mai valoros general al său, întemplerii, că Englezii să-l prindă pe drum.

Însuși Bonaparte își alege cele mai bune trupe la întreprinderea aceasta aventuroasă și afară de soldați mai duse cu sine și o grămadă de savanți și artiști. Cu toții plecară în ziua de 10 Maiu 1798 din portul orașului *Toulon*.

În cale au făcut mari înconjurări spre a evita întâlnirea cu flota încrucișătoarelor engleze. Ca și de obicei Bonaparte avu și acum noroc la întreprinderea aceasta. Pe drum insula fortificată, *Malta*, se predete fără opunere și corăbiile franceze ancorară în 1 Iulie la *Alexandria*, fără de-a da față cu Englezii. Admiralul *Nelson* a trecut pe acolo cu două zile înainte, dar negăsind pe Francezii a mers mai departe, ear

când s'a reîntors, deja întreaga oștire franceză debarcase.

Proclamația, pe care Bonaparte o adresă poporului egiptean, a fost pregătită direct pentru gustul unor înfocați mohamedani. N'a venit, — zice — ca să facă ceva împotriva coranului sau sultanului, ci numai spre a pedepsi pe *Mameluci*, cari nu respectază supremația sultanului și cauzează neplăceri neguțătorilor francezi. El cinstește mai mult pe *Alah*, pe profetul lui și coranul, de cât păgânii *Mameluci*. El este prieten adevăraților credincioși muzulmani.

Și Napoleon arăta pentru religia și moravurile acestora astfel de simț, în cât numele său deveni în scurtă vreme popular înaintea muzulmanilor. Natural, că victoriile-i măriră autoritatea. Atacurile sălbatice și violente ale *Mamelucilor* fură respinse din partea pedestrimii franceze. La începerea bătăliei de lângă piramide se provocă la aceste relicvii uriașe ale anticității: „Soldați, după virful acestor piramide privesc în jos la voi patru mii de ani.” Ear clădirile aceste colosale erau vrednici martori ai acestei iupte eroice. Cavalerimea beyilor cădea cu grămadă. Capitala Egiptului, orașul *Cairo*, își deschise porțile. Poporul primi pe Bonaparte ca eliberator.

În decursul unei luni se predete toată provincia. Cuceritorul începu acum să organizeze. Una din primele lui fapte a fost formarea unei societăți științifice luând de exemplu „Institutul” francez.

(Va urma).

Traducere după *Áldor I. de: Mircea*.

Sinoadele.

Eparchia Aradului.

Sedința VI.

— Mercuri înainte de amiază. —

Andrei Horvat citește procesul verbal al ședinței V. După ce **Dr. Aurel Cosma** cere a se rectifica în protocol faptul că dl Putici într'un fel și-a făcut contrapropunerea de erii și altfel și-a prezentat-o ulterior în scris la birou, procesul verbal se verifică.

A. Popovici face propunere cu privire la anomalia că în comune, când se aleg învățători, se schimbă lefurile reducându-se la minimul prescris de lege chiar și unde altfel ar fi din ce să se plătească mai bine învățătorii. Desvoltă propunerea, pe care Sinodul o transpune pur și simplu Consistorului.

Tot astfel se face și cu a doua propunere a d-lui Popovici, privitoare la retribuirea catichetilor.

Dr. I. Suciu referează în numele comisiei epitropești. Și anume asupra bugetelor. Bugetul prezintă un deficit de 21.468 cor., care se vor acoperi din pretanțiunilor de ale diferitelor fonduri și din ajutoare.

Propune ca Sinodul să primească bugetul așa cum l'a prezentat Consistorul.

Dr. N. Oprean propune ca să se ia în buget suma de 1000 cor. (ca anticipație) ce să se dea tinerilor stipendiați dela Alumneul din Timișoara, dar această sumă comitetul Fondației Internatului să o înapoieze comitetului din încasările taxelor pe cari să le perceapă în termen inclusiv.

Vasile Goldiș se întreabă: Putem noi primi propunerea asta care restornează concludul luat erii cu privire la ajutorarea alumnatilor din Timișoara?

Regulamentul nu permite asta.

P. Truța arată că erii d. protopop ceruse anticipație din fondul alumneului, azi dl Oprean cere însă ajutor din buget, ceea ce nu e tot una, și astfel nu ne contrazicem votând propunerea asta.

Dr. Putici vorbește în chestie personală. Se provoacă la mărturia vecinului V. Bles că n'a propus ca din Fondul Internatului să se dea anticipație, ci din taxe. Zice că d-s'a n'a schimbat în propunere, după cum îl acuză unii, ci a dat-o la birou așa cum a redactat-o.

A. Horvat. Constata că dl Putici a dat la birou propunerea după ce a vorbit deja și în vorbire, Sinodul întreg a auzit, a amintit de anticipație din fondul Internatului. Alt-fel cum era să-l combată unii oratori că cere bani dintr'un fond a cărui menție nu se poate schimba?

P. S. Sa Episcopul roagă pe propunător să nu mai stărue, ci comitetul să ceară bani dela Consistor, care va anticipa și astfel studenții vor fi ajutați. Lucrul de căpetenie s'a ajuns astfel.

Sinodul așa și primește.

Dr. Suciu referend asupra bugetului dela Oradea-Mare, scoate în evidență și propune o ameliorare a onorarului ce primește Vicarul, și anume un adaus de 600 fl.

P. S. Sa Episcopul este de părere că e echitabil a se vota aceasta. Leafa vicarului s'a stabilit la 1876, când vicarul era un simplu funcționar. D'atunci însă relațiile s'au schimbat mult și vicarul a ajuns un dignitar bisericesc, care trebuie să reprezinte cu demnitate biserica și asta e împreună cu multe spese.

Posiția se și votează unanim și fără discuție.

N. Zigre în numele comisiei organizatoare referează asupra chestiei înființării noulor episcopii.

Privitor la înființarea unei episcopii în Timișoara, comisia propune ca afacerea să se relege Consistorului, care după ce va fi studiat chestia din toate nămintele de vedere, să vină apoi cu o propunere la Sinod.

Em. Ungureanu combate propunerea comisiei și ține o vorbire cerend să se decreteze înființarea unei episcopii în Timișoara.

V. Mangra ține un strălucit discurs susținend propunerea comisiei, care se și primește.

P. S. Sa Episcopul încheie sesiunea mulțumind deputaților pentru zelul cu care au lucrat și invocend asupra lor binecuvântarea cerească.

*

Diecesa Caransebeșului.

Caransebeș, 4/17 Aprilie 1904.

Sedința I.

Deschiderea.

Serviciul divin a fost celebrat de P. Cuv. Sa Archimandritul vicar Filaret Musta, asistat de P. Cuv. Sa protosincol Dr. I. T. Badescu, protopopii Ioan Pinciu, Măsim Popoviciu, Ioan Pepa și diaconul Dr. P. Ionescu.

Cântările bisericești le-a cântat corul teologilor.

După chemarea s-tului duh, s'au prezentat deputații la P. S. Sa episcopul Nicolae Popea. Adunându-se apoi deputații în sala sinodală, s'a ales o deputație pentru invitarea P. S. Sale episcopului la ședință.

Făcându-și P. S. Sa apariția în sală a fost întâmpinat cu urale, cari liniștindu-se, a deschis P. Sa sinodul cu următorul discurs:

„Christos a înviat!
„Domnilor deputați!

Știm domnilor deputați, cât de grele și asupritoare au fost timpurile și ispitele, prin cari au trecut națiunea și biserica noastră drept credincioasă. Zic anume națiunea și biserica noastră drept credincioasă, căci aceste două așa de strâns erau legate între sine, în cât una fără de alta nu se putea cugeta. Soartea lor a fost aceeași; și una și alta era desprețuită, nesocotită, batjocurită, erau numai tolerate de pe o zi pe alta în țeara noastră.

Astfel fiind, multă umilire a trebuit să suferă biserica noastră, arhieriei nostri și credincioșii ei. Și între astfel de împrejurări, se înțelege nici vorbă nu putea fi de drepturi și de recunoașterea lor din partea lumii de afară.

Dar, domnilor deputați, și suferințele ca tot în lume, ce nu e basat pe adevăr și dreptate, încă își au sfârșitul lor. Drept aceea Domnul puterilor din nemărginita Sa bunătate a hotărât să pună sfârșit timpului de suferință și de umilire a bisericii Christosului Său, a bisericii noastre drept credincioase. El a trimis deci bărbați luminați, bărbați cu inimă, bărbați cari și-au pus

țică, prin cari îl era cu puțință să aibă în mijlocul primejdiei ochi numai pentru forma artistică.

Comandantul și soldații știau cât de nesățios era el de a privi și-l îndestulau.

La Giurgiu (România) îl sculă din pat vutul de tunuri, tocmai atunci sosi un cazac și-i spuse din partea capului de divizie: „Turcii bat Giurgiul, vină și privește“.

Indată și plecă la țermul Dunărei. Dar Turcii băteau nu orașul, ci corăbiile de lângă mal, cari după dîșii, erau menite a trece oștile dincolo.

Vereșaghin se duse în dată pe una din corăbiile acelea, pentru că de acolo putea vedea mai bine, pe de o parte turburarea în case, iar pe de alta căderea bombelor. De două ori au lovit granatele în barca pe care era pictorul, una la partea dinainte, alta într-o margine și a răsturnate toate celea.

Tot odată nu putea să nu privească plin de plăcere cum se jucau doi căței cari găsiră loc de hârjoană pe corabie. Pocniturile îi speriau, ciuleau urechile, dar începeau iarăși a se juca.

Turcii au aruncat 50 de granate, apoi au conținut. Când Vereșaghin s'a întors în Giurgiu, îi ziceau unii și alții că a pierdut o priveliște însemnată.

„Ba am văzut-o mai bine decât d-voastră“, răspunse el, „căci am stat tot timpul pe o corabie“. Crezură lucrul cu neputință. Nu voiau să creadă, că a fost în locul unde ținteau Turcii; alții numeau fapta o viteză nefolositoare. Nimeni nu și a închipuit, că tocmai pentru asemenea priveliști venise el.

HUSARUL GÂNDEȘTE!

Janoș, sprintenul husar,
Tot a stat și s'a gândit,
Cum să fie 'n altă lume, —
Dac'odată al murit?

Și cum se gândea așa,
Chiar aminte și-a adus,
C'o fi poate mult mai greu,
Să faci slujbă 'n ceriuri sus.

Căci poruncă dac'o fi
Ploî să cadă mult și greu,
Cari la apă 'n nori umbroși
De-ți rupe mijlocul tău.

S'apoi seara, dimineata,
Dacă vremea este bună,
Stelele aprinzî pe ceriuri
Și le stângî în totdeauna.

Dup'această chibzuială —
Și la raf vîzînd că-i greu,
Întept din fire, zice:
Mai bine-i la calul meu.

Am să mi-l grijesc pe el;
D'altu grije nici nu ai
Și fără de el, zic zău,
Infantrist nu merg la răi.

Micula.

VASILE VEREȘAGHIN.

In ziua de 13 Aprilie n. Rușii au pierdut la Port-Arthur nu numai pe cel mai mare vapor de război („Petrovsk“) și pe cel mai isteț și viteaz general, pe Makarov, dar și pe cel mai mare pictor.

Vereșaghin n'a fost numai un desăvîrșit pictor ci și un mare învățat.

Vasile Vereșaghin s'a născut în Novgorod în anul 1842 din părinți bogați.

Din scrițele și amintirile lui, publicate în Leipzig, aflăm că în tinerețe a fost cadet la marină, a ajuns până la caporal și că și-a desăvîrșit educația artistică la Paris.

Repede s'a emancipat de idealele frumuseței clasice franțuzești și a ajuns a-și alcătui idealul său.

Nu mai natura, realitatea, adevărul i se par vrednice de a fi zugrăvite.

Vrea să le privească; și le cercetează cu atîta poftă de a afla adevărul cu atîta talent și cu atîta îndrăzneală în cât uită de sine, absorbit fiind în lucrul ce privește.

Vereșaghin vroea să știe ce este războiul, și a aflat.

A luat parte la războiul dintre Ruși și Turci alături de Scobelef, și cu acest războinic fără frică pe care-l împingea focul tinereții și o ambiție nemărginită și care zicea adesea: „Și dacă nu biruim, vom muri plini de slavă“.

Vereșaghin a arătat aceeași viteză ascultand numai de voința sa și de îmboldirea artis-

toate puterile lor în serviciul bisericeii, în frunte cu providențialul marele nostru arhiepiscop Andrei, care împreună cu însușișii săi conlucrători, după multe lupte și ostenele, isbutiră, să ridice biserica la poziția și demnitatea ce i-se cuvenea ca unei instituții divine, dându-i o organizație escelentă, care cuprinde în sine drepturi pentru toți fiii bisericeii, în toate afacerile bisericești. O organizație aceasta, depuse în statutul organic, pentru care ne-am atras admirația conlocuitorilor noștri. Da, am fost și suntem admirați dar totodată, să o spunem drept, și învidiați pentru această organizație a noastră bisericească de popoare aflătoare pe o treaptă mai înaltă de cultură, cari s-au mișcat liber și ale căror bisericeii au fost respectate. O dovadă a acestei organizații bune și frumoase este și întrunirea noastră de astăzi în sinod eparchial. Avem deci tot dreptul să ne bucurăm și să ne mândrim și noi cu această organizație frumoasă, admirată și învidiată de alții.

Dar domnilor deputați, nu este destul ca să avem organizație bisericească, o constituție bună, frumoasă și admirabilă, pentru care să ne învidieze alții. Ci se cere imperativ, ca noi să ne arătăm vrednici de ea; și vrednici ne vom arăta dacă vom și respecta și ne vom și folosi de ea spre binele și prosperarea bisericeii noastre și implicit a neamului nostru românesc.

Constituționalismul nostru bisericesc, statutul organic, domnilor, da fiecărui fiu al bisericeii dreptul de a ingera în afacerile bisericești; acest drept însă impune totodată și datorințe, parte de caracter material. Și pe când cu drept cuvânt se așteaptă ca fiecărui fiu al bisericeii să i-se lase libertate deplină de a-și exercita dreptul său între marginile legii și în special ale statutului organic, pe atunci se recere tot odată de altă parte, ca fiecare fiu al bisericeii să-și împlinească datorințele sale de ambele categorii ce i-se impun față de biserică.

Dintre datorințele de caracter material înțeleg cu deosebire concurența cu jertfe materiale la susținerea organismului bisericesc, la susținerea, înmulțirea și dezvoltarea instituțiilor noastre bisericești de cultură, ca astfel prin mijlocirea lor să ne ridicăm pe o treaptă mai înaltă de cultură în mijlocul popoarelor conlocuitoare.

Dar, dacă este de lipsă împlinirea datorințelor materiale, apoi este de prima ordine, de imperativa necesitate și împlinirea datorințelor de caracter moral, căci fără acestea este imposibilă viața noastră bisericească constituțională și organismul nostru frumos nu ne-ar aduce nici un folos, ci din contră ne-ar duce biserica la desastre și în cele din urmă — de ce Dumnezeu să ne ferească — la încetușarea bisericeii.

Dintre aceste datorințe morale voesc să ating mai întâi datorința de a ne exercita drepturile noastre numai cu respectarea scrupuloasă a învătărilor și așezămintelor bisericeii noastre drept credincioase; ear în a doua linie datorința de a ne exercita drepturile noastre numai având înaintea ochilor exclusiv binele și folosul cel adevărat al bisericeii. Spre acest sfârșit se cere:

Desbrăcarea de interese personale, abandonarea nefericitului egoism. Cultivarea intereselor personale, egoismul, constituie în viața noastră bisericească, ca și chiar în ori-ce societate de viață, icul, care este capabil de a răsturna întreg edificiul frumos al organismului nostru bisericesc.

În lături dar cu interesele personale, în lături cu egoismul, căci acestea sunt crime strigătoare la ceru, când e vorba de cultivarea intereselor bisericești.

Interesele personale și egoismul, domnilor, sunt sămânțele din cari încolțesc și apoi cresc în abundență buruienile, cari sugrumă viața plantelor nobile, dând și adăpost diferitelor vietăți uricioase și periculoase.

Nu voesc să mă estind mai departe în această direcție a datorințelor morale, ci îmi reamintesc o vorbă înțeleaptă, că adevărat, mai ușor este a câștiga o avere, decât a o păstra. Și aceasta este foarte adevărat, mai ales având în vedere împrejurările critice de astăzi.

Domnilor deputați! Autonomia în genere, ca și autonomia bisericească, este un cuțit cu două tăișuri. Cel înțelept se poate folosi de el, ear cel neînțelept își poate produce sie-și rane. Noi, domnilor deputați, să fim înțelepți, să ne folosim de autonomia noastră, de organismul nostru bisericesc, numai având interesul cel adevărat al bisericeii înaintea ochilor, exercitându-ne și datorințele noastre ce le avem ca fii al bisericeii, în înțelesul celor ce le-am atins mai sus, precum și așteaptă această sfântă noastră biserică dela noi; căci domnilor, trebuințele noastre multe sunt, împrejurările sunt grele, și acestea cer dela noi înțelepciune, abnegație și jertfe.

Nu mă îndoiesc, domnilor deputați, că d-văstră sunteți pe deplin conștienți despre misiunea ce o avem; că înțelepciunea, abnegația și jertfele nu vă sunt străine; și astfel Dumnezeu, va binecuvânta lucrările noastre, ceea-ce dorind și cerând dela Dumnezeu, pe lângă salutările mele de bună venire a d-văstră la Episcopia noastră, declar sesiunea a doua a periodului al XII-lea al sinodului nostru eparchial de deschisă.

După terminarea discursului, primit cu ovațiuni, s-au împărțit actele prezentate la diferitele secțiuni.

Sinodul arhiepiscopal.

Cu prilejul deschiderii Sinodului arhiepiscopal în Sibiu, I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu a rostit o vorbire din care estragem următoarele:

Au esperiat fericirii noștri străbuni, că numai biserica a fost ancora, care i-a ocrotit și pe danșii în toate împrejurările grele, conducându-i la limanul mântuirii și însușindu-i și la fapte mărețe, de aceea ni-au lăsat-o și nouă de cea mai scumpă moștenire.

Prevăzând însă acei fericii străbuni că și pentru cea scumpă moștenire vor urma timpuri grele, când și ea însăși va fi amenințată: au aflat de bine, pe lângă conducătorii naturali, a chema în ajutor la apărarea și întărirea ei și pe fruntașii clerului și poporului, întruniți în corporații bisericești, precum este și acest sinod compus din d-văstră, domnilor deputați.

Precum este mare onoare și încredere pentru toți cei chemați în asemenea corporații, tot așa de mare este și onoarea și încrederea cu care clerul și poporul v'a distins pe d-văstră, domnilor, prin alegerea în această venerabilă corporație, dar și mai mare este răspunderea ce ați luat-o asupra d-văstră, la primirea mandatului de deputat, răspundere mare înaintea lui Dumnezeu și a posterității, de a griji și a conserva cât mai bine cea moștenire părintească, cel mai prețios tezaur al nostru.

De aceea toți trebuie să ne îndoim silințele, întru a ne achita de marea răspundere ce am luat asupra-ne, combinând și făcând tot posibilul pentru apărarea și întărirea acelei scumpe moșteniri părintești, contra tuturor valurilor furtunoase.

Și cum vom putea îndeplini mai bine acestea, de cât cultivând simțul religios în măsură tot mai mare, și paralel cu aceasta, lucrând și la dezvoltarea facultăților sufletești ale clerului și poporului, biserica cea vie a Domnului, pentru a ne apropia tot mai mult de binele vremelnic și fericirea eternă, scopul suprem al omului.

Pentru a îndeplini acestea cu mai mult succes nu e destul, domnilor, a combina și a conlucra numai aici, în cele câte-va zile cât durează sesiunea sinodală, ci se mai recere și ca lucrările noastre din acest sinod să le continuăm și după aceea în tot timpul și la toată ocaziunea și acolo jos, în cler și popor, unde este foarte mult de lucrat.

Spre acest scop se recere, domnilor, să luăm toți asupra-ne sarcina apostoliei, cercetând și eruând stările, pornirile și înclinările din cler și popor, sprijinind cele bune și condamnând cele rele. Și apoi prin cuvinte, exemple și fap-

Desemna toate și pretutindea. Cartea lui de schife o avea totdeauna la îndemână, cazacul Kurbatov îl ducea cutia cu vopsele.

A luat parte la luptele dela Plevna și dela Teliș și a dat pe față în câte-va tablouri minunate adinca jale ce simțea pentru suferințele sale și ale altora.

În „După atac“ vedem un loc unde îngrijesc pe răniți, mulțimea lor e atât de mare, încât nu încap toți la adăpost. Și plouă și răniții înnoată în noroi, apă și sânge. Doctorii fac, pe cât pot, femeile dela „Crucea roșie“, pline de milă, eată a alina suferințele acestor nenorociți, dar is prea din cale afară mulți. Stau fără de îngrijiri, fără hrană, în prada chinului, a desnădăjduirii, cei mai mulți au semnele morții întipărite pe obraz. Chiar în față a pus un flăcău frumos și tânăr cu brațele legate, cu pete pline de sânge, și care privește atât de jalnic cu ochii neprefăcuți. Vereșaghin îl cunoștea, ne spune în amintiri de războaie mamei flăcăului, aflate la dînsul și pline de îngrijire delicată.

Apoi acel câmp de leșuri, care în tabloul „Învinși“ se întinde mai departe decât poți cuprinde cu ochii, să nu fie joare acela, care a căutat o zi întreagă printre leșurile ciuntite și despoiate pe frate-său?

Zac pe pământul stepei între tufarii fără frunze și între mărăcini.

Nori grei și groși acopăr cerul; ploaie deasă cade și vîntul vâjește peste câmp. Dar cei culcați în spini nu simt nici floscățul ploiei și nici vîntul aspru care suflă peste trupurile lor și duce pe pământ mirosul putrejunel.

Și înaintea gropii deschise stă un popă îmbrăcat în vesminte bogate, șoptește rugă și cădește peste morți. Cât de adevărat l'a zugrăvit Vereșaghin, cât de lămurit a arătat smerenia și toată mintea lui cea mărginită! Un soldat, ajutând poezii, stă alături și este tip de ascultare de rob. Tabloul este plin de măiestrie și lucrează nespuse de tare asupra privitorilor.

„Alt tablou tot așa de minunat este „Învingătorii“. Fie-care din cele patru tipuri este plin de înțeles și de caracter ca desemn, plin de putere și bogat în colorii.

Turcii au bătut pe Ruși și aici pe câmpul de bătăie între sute de feluri de moarte, între cele mai grozave ciuntiri, se da pe față sîlbăticia biruitorului, cruzimea veselă a omului prefăcut în fîeară. Pradă și chinușe pe cei ce se luptă cu moartea și pe răniți, se vadă crâncenile lovituri de sabie pe trupurile despoiate. Cole un Arnăut scoate cizmele unui Cazac înțepenit, ca să se înalțe el cu dinsele; lângă dînsul stă un cap despărțit de trunchiul din care tot mai gâlgăe sânge.

În mijlocul tabloului stă un asiatic, cu barba sură, pe a căruia față aproape dobitoacească se arată o bucurie vicleană. S'a îmbrăcat peste zdrețele sale cu uniformă împodobită cu decorații a unui general rusesc și stă lăfoiet, crăcănă și cu brațele întinse în lături, buimac și mulțumit, ca să fie privit de tovarăși.

Aceștia fac haz ca niște nebuni, vezi cum chicotesc, cum nu mai pot de zis. Dar și blestematul în adevăr te și scoate din fire. Și unul, în bătaie de joc pune mîna la fes și salută după obiceiul Europeanilor.

Veselia deslănțuită și horeutul celor ce mor: poate fi o satiră mai zdrobitoare în privirea omeniului?

Vereșaghin a trecut împreună cu Scobelev peste Balcani și a înconjurat Șipca. Încercarea a fost peste măsură de îndrăznească. Zile întregi au înnotat prin omăt și cât stăteau peloc era în primejdie de a îngheța. Trebuia să se privegheze unul pe altul și să nu se lase să-i fure somnul. Vereșaghin ne spune: „Mă acopeream cu tot ce aveam, cu mantaua cea de pîslă, cu cerga, cu un cojocel și totuși simțeam că, deși lângă foc, începeam a înțepeni. De gaba, trebuie să mă scol, să apuc o țigară și să aștept dimineața lângă foc“.

În trei tablouri mici ne povestește istoria unei sentinele și satiric ilustrează astfel telegrama ce se tot trimitea la cartierul general: „În pasul Șipcei liniște“. Aer plumburiu; viscoșește strașnic. Straja stă la locu-i, singură, cu pușca în mână, cu gugiul de lână tras așa de tare peste obrazu-i tîner, încât se zărea numai ochii voioși.

Pe al doilea tablou vedem pe un om înlemnind, ne mai puțin face nici o mișcare și omătul grămădit de vîntoasă urcat până la genunchi, dar straja stă tot la locu-și. Nu mai poate sta în picioare, e plecat ca o salcie, dar tot stă încă; și deși a vîrit mînele adînc în mînece tot ține după regulă pușca la umăr. Capu-i cade pe piept, gugiul îl acopere cu totul.

Al treilea tablou ne arată o movilă de omăt — straja e dedesubt. Ici se zărește un capăt din gugiul și dincolo tălpile ciubotelor ies din zăpadă. Iese și o mână — care ține în degetele-i țapene pușca.

tele noastre, să convingem pe toți ai noștri, atât despre foloasele cele mari ale lumii și culturii, cât și despre valoarea și puterea cea mare a credinței noastre religioase, arătându-le, că în acestea se cuprinde cea mai adâncă înțelepciune, că ele poartă în sine soarta indivizilor și a popoarelor, și că ele sunt izvorul binelui nostru din această viață, și al fericirii eterne din cealaltă lume.

De și nu este acum nici locul nici timpul a ne întreba, dacă și cum mi-am împlinit această mare datorință, unul fie-carele dintre noi: află totuși de bine a constata, că dacă am fi urmat așa, și dacă ne-am fi silit a ne pune în mai de aproape contact cu poporul, de sigur puteam ajunge la mai multe rezultate îmbucurătoare. De aceea, va fi bine, ca ceea-ce vom fi întrelăsat în trecut, să suplinim în viitoriu, folosind tot mai bine mănșul teren de care dispunem, nu numai în interesul bisericii, dar și al iubitei noastre patrii, va fi bine să ne îndoim puterile la cultivarea simțului religios, al credinței și al dragostei evanghelice greu amenințate în timpul mai nou în unele părți ale bisericii noastre.

Trebue să facem aceasta fără întârziere, domnilor, căci bine vedem ce nori grei se ridică și asupra bisericii noastre: bine vedem cum se înmulțesc curentele periculoase și profeții mincinoși, cari tind a înstrăina și pe ai noștri de biserică străbună, de preoțime și de fruntași, cu felurite ademeniri și bîrfeli, între cari și aceea, că nici superioritatea bisericească, nici preoții și inteligenții noștri nu s'ar interesa de înaintarea și binele poporului, cum și că nici contribuțiile și jertfele poporului pentru biserică nu s'ar răsplăti în măsură corespunzătoare.

Correspondență.

Abrud, 17 Aprilie 1904.

Onorata Redacție!

Cu cât suntem mai departe de centrele mari, de orașele cu societăți române mai bine încheiate: cu atât ne este mai mare bucuria când în mijlocul nostru vedem, că sunt tineri, cari ne dau ocaziune de a putea conveni la producțiuni bine arangate, menite de-o parte a încheia și ele tot mai mult societatea noastră și a ne procura câte-va momente plăcute.

În timpul din urmă am observat însă, că nu numai la noi ci și în centrele cele mari românești, clasa mijlocie — adică meseriași, sunt cei mai zeloși cultivatori ai artelor frumoase, a cântăreii și a Thaliei române. Ear inteligența noastră, care de multe-ori cu mai

Bietul om își făcuse numai datoria ca atâtea alții, generalul Radetzki a trebuit să depezeze la căpitanul oștii rusești: Regimentele scad de necrezut, aproape toată divizia a 2-a a degenerat.

În trecătoarea Șipcei e liniște.

În sfârșit au isbutit să trecă Balcanii: oastea era dincolo, începea valea Tungei și întărituri turcești.

Pe muntele sfântului Neculai stătea bateria Meșcerșki. Acolo zăgrăvi pictorul nostru tunurile și împrejurimea, ferindu și capul ba la dreapta ba la stânga de frica granatelor și glonțelor aruncate de bateriile turcești. Acolo era ruina unei întărituri turcești, de la fereastra căreia voia să zăgrăvească valea Tungei, dar și acolo zburau granate. Una a spart perețele, dar pe artist nu la smintit tare de la lucru, a doua a căzut pe acoperiș și i-a turnat în cap o mulțime de năsip, a treia în sfârșit a spart acoperământul și a năruit cărămizi și năsip așa de mult, în cât n'a mai fost chip de zăgrăvit. Ba chiar și colorile de pe paletă le făcuse bune de nimic.

După sfârșitul războiului merge Verșaghin la Paris, unde lucră tablourile schitate. Apoi le duse la Petersburg la expoziție și făcu mare mișcare.

Se zice că împăratul Alexandru ar fi voit să le cumpere pe toate și să le nimicească.

I-a dat mulțime de bani dar Verșaghin n'a voit să le vîndă.

Veni la Viena și făcu revoluție în simțiri.

A adus înaintea noastră o bucată din istoria omenirii, un adevăr groaznic, ascuns până acum cu îngrijire; toată grozăvia războiului din zilele noastre.

mult succes ar putea delecta publicul ascultător, nu primește a fi direct angajată în aceste lupte culturale.

Pentru arangearea producției teatrale și musicale din 11/29 Aprilie a. c., meritul e tot al meseriașilor noștri, cari sub conducerea harnicului nostru învățător Ștefan Ștef, continuă a se perfecționa în artele frumoase, și au putut delecta cu piese de alt-cum greu de executat numărul public, ce s'a întâlnit în seara zilei sus amintite în spațioasa sală a otelului „Detunata“ din loc.

Servească acest mic raport și pentru viitor de încurajare bravilor noștri meseriași din loc, și zelosului cor al bisericii din Abrud-Sat, spre a-și continua activitatea, ce abia numără un trecut de 4 ani. „Vodevilul“ în 2 acte, de Teodor Alexi „Noaptea de Sfîntul George“ în sine luat, nu e o piesă reușită, ci mediocră și tocmai pentru motivul acesta e greu să se predea, cu efectul dorit.

Musica la această piesă e întocmită de dl învățător din Arad, Nicolae Ștef, și nu numai e reușită, ci și dă piesei un colorit mai viu, acopere o parte din lacunele ce se pot observa în piesă.

Dintre diletanți s'a distins *Eugenia Teluguș* în rolul Floriceii, mult a plăcut publicului vocea sa melodioasă de sopran și interpretarea corectă a rolului. D-șoara *Ana Deonca* a interpretat fidel rolul tiganței Chiva. D-șoarele *Cornelia Roman* și *Elena Birău* încă au satisfăcut așteptărilor publicului.

Dintre domni: *Augustin Tuluș* (Nicula tigan), și *Ioan Neag* (Ițig crâșmarul), au produs multă ilaritate cu jocul lor corect; dl *Vasile Palade* (Dinu primarul) s'a distins prin ținuta sa bărbătească, tot asemenea dl *Nicolae Manovicu*, (Stan fiul primarului), deși a fost puțin cam răgușit, au secerat laudele publicului.

Corul bisericesc din Abrud-Sat ne-a delectat cu 2 coruri bărbătești și cu un cor mixt „Două inimă nu m'au dau pace“ de G. Dima, deși e una din cele mai grele piese musicale, a fost precis executată, și publicul s'a depărtat satisfăcut de prestațiunile tinerului cor.

Amintesc că rezultatul material al producției încă e satisfăcător, s'a încasat pentru scopuri bisericești și școlare suma de preste 280 cor. Cu Dumnezeu înainte!

Raportorul.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 20 Aprilie 1904.

— **Visita monarhului la părăchia moștenitorului de tron danez.** Din Viena se anunță: Majestatea Sa a făcut o vizită la părăchia moștenitorului danez. Moștenitorul a întors imediat vizita monarhului nostru.

— **Regina României ziariștilor germani.** Din München se telegrafează: Regina României are intențiunea a dona castelul său de lângă Neuwied scriitorilor și ziariștilor germani ca azil pe seama scriitorilor și ziariștilor germani bolnavi și neputincioși.

— **Stire personală.** Dl Dr. N. Oncu n'a luat parte la desbaterile Sinodului arădan din acest an din cauză că a fost destul de grav bolnav. Stimatul fruntaș al vieții noastre publice este însă acum mai bine, înafară de ori-ce pericol, ceea-ce toți amicii și cunoscuții săi vor afla cu plăcere.

✓ **Petrecerea meseriașilor români din Arad.** Duminecă în 4/17 Aprilie s'a ținut în frumoasa „Casă Națională“ din loc petrecerea bravilor meseriași cari și de astă dată au arătat că știu, vreau și pot face lucruri folositoare în primul loc pentru ei, să se cultiveze și pe astă cale; apoi pentru întreg neamul nostru românesc.

Dăm aci și noi următoarele amănunte despre decurgerea și ținuta petrecerii:

La ora 8 era deja la un loc publicul, cea mai mare parte inteligență din loc și

giur; meseriași și țărani. Au luat parte și P. C. Sa Vasilie Mangra, vicarul Orăzii-Mari, Dr. N. Oncu și alți fruntași.

Punctul prim din program a fost „Dorul“, cor mixt de I. Murășan; punctul 2 a fost „Sună buciul“ executate ambele de corul secțiunii meseriașilor sub conducerea tinerului pedagog c. IV. Dimitrie Simea.

A urmat apoi punctul 4 piesa populară „Dela sat“ în 4 acte de N. Macoviștean. Diletanții și-au jucat rolurile atât de bine și toți de-opotrivă încât n'avem destule cuvinte de laude la adresa lor, spre îndestulirea publicului, care i-a răsplătit cu aplause.

De astă dată tinerii măiestri au avut și altă bucurie: au serbat ziua onomastică a d-lui învățător Iosif Moldovan, care i-a instruit în predarea piesei și a arangeat întreaga reprezentare.

În pauză după ce toți oaspeții s'au așezat la masă, tinerii meseriași au felicitat pe zelosul conducător, ținând o scurtă vorbire în numele lor tinerul tipograf Sava Ș. Demian la adresa d-lui, urându-i mulți ani fericiți de viață, predându-i și un cadou din partea tinerilor meseriași: un călimar de bronz cu auritură.

Dl Moldovan a mulțumit cu căldură.

S'a sculat apoi din mijlocul publicului părintele *T. Magier* și a ținut și dînsul un toast golind paharul în sănătatea sărbătoritului și în sănătatea harnicilor și neobosiților meseriași.

A urmat apoi dansul, până dimineața.

— **Festivitate deosebită se va arangea în Pecica la 24 Aprilie st. n. din incidentul pensionării d-nei învățătoare Emilia Ciorogar.**

Eată programa acestei sărbări:

1. Participarea la S-ta Liturgie celebrată la 9 ore a. m.

2. După celebrarea S-tei Liturgii excursiune la școala de fete unde se va preda un dar din partea fostelor eleve ale d-nei învățătoare Emilia Ciorogar.

3. Seara la 7 1/2 ore banchet în onoarea d-nei Emilia Ciorogar, ținut în localitatea „Casinei“ din loc.

În fruntea comitetului arangiator stă bătrânul învățător Ioan Ardelean, această venerabilă figură a învățătorilor noștri confesionali din eparchia Aradului.

— **Oscar II. despre monarhul nostru.** Regele Svediei și Norvegiei, Oscar II., care de prezent se află la Abbazia în vilegiatură, zilele trecute a primit în audiență pe un ziarist vienez. La început discursul a decurs în jurul ultimei petreceri a regelui Oscar la Viena, mai la urmă a trecut asupra persoanei monarhului nostru, despre care regele Oscar a vorbit cu adevărat entuziasm, laudându-i energia, simțul de datorință neobosită, bunăvoința și iubirea pentru bunăstarea și sănătatea popoarelor sale. A declarat, că nespunsă bucurie i-a cauzat vizita monarhului nostru, admirându-i elasticitatea de a fi putut petrece două nopți pe tren. Un membru al suitei sale a observat că monarhul nostru vorbește aproape toate limbele supușilor săi, la ce regele Oscar a zis, că afară de aceea împăratul *Francisc Iosif* vorbește și franțuzește și latinește.

— **În tot anul la anumite ocazii își scrie epistole în limba latină, ear eu îi răspund tot latinește, a zis regele Oscar.**

La întrebarea, dacă regele Svediei va veni și în anul viitor la Abbazia, a răspuns zimbînd:

— Cine poate ști? Nu știm, dacă voi putea veni, și presupunînd că da, că veni-voi la Abbazia. Nici un rege nu poate călători când vrea. Poate da, poate nu. Programul pe anul viitor nu-l pot stabili din nainte.

— **Ce face rachiul.** În comuna Berinde (lângă Sătmăr) doi economi cu stare bună în una din zilele trecute petreceau în crîsmă la rachiul. Unul dintre ei cu nume *Dărsi Iosif*, s'a rămasit cu prietinel său, că bea trei litre de șigovită. A câștigat rămasagul, dar l-a plătit cu viața. La jumătate oră după-ce băuse rachiul, a murit.

— **Ia temniță.** Joi în 14 Aprilie n. a plecat dl adv. din Cluj Dr. Cassiu Maniu la Vaț, ca să-și împlinească pedeapsa de un an temniță de stat, dictată de curtea cu jurați din Cluj pentru o serie de articoli apăruiți în „Tribuna“ din Sibiu.

— **Protopretor condamnat la pierderea oficiului.** Comisiunea disciplinară a comitetului administrativ al comitatului Trencin sub prezidența comitetului suprem Osztrölczy Géza a condamnat pe protopretorul Khade Géza la pierderea oficiului pentru unele iregularități și abuz de oficiu, pentru care a fost suspendat precum și la suportarea cheltuielilor împreună cu restituirea daunelor cauzate și cercetarea disciplinară.

— **Vice-admiralul Serydlov,** comandantul de pân'aci al flotei de pe marea neagră, care de curând a fost numit comandant al flotei dela Port-Arthur în locul lui Macarov, este de prezent de 60 ani. Pe timpul războiului româno-ruso-turc a fost comandantul canonierei „Sutka“, cu care a atacat un panterat turcesc și l'a avariat. Pentru această faptă militară țarul l'a distins cu crucea s-tului George. La deschiderea canalului nord-estic Serydlov a reprezentat pe Rusia; tot ca reprezentant al Rusiei a luat parte și la jubileul guvernării reginei Victoria din 1897. La 1900 a fost numit vice-admiral, trimițându-l în această calitate cu o flotă în extremul orient, de unde s'a rentors anul trecut din incidentul tulburărilor din Balcani, primind earăși comanda asupra flotei de pe marea neagră.

— **Logodnă.** Dl Demetriu Bardoși, locotenent la reg. 26 din Rogatica (Bosnia), s'a logodit cu d-soara Rosa Demetrovici, profesoară în Serraiovo, fiica oficialului oes, și reg. Iosif Demetrovici. român bănățean.

— **Lucretia David și Dr. Liviu Micșă** logodiți. Bucium-Deș 30 Martie (12 Aprilie) 1904.

— **A pierdut graiul.** Din Budapesta se telegrafează: Negustorul Mayer Samuel a avut un diferend vehement cu mai mulți camerazi. În decursul discuțiunii i-s'a făcut rău, a amețit și a căzut la pământ, ear venindu-și în fire, n'a putut grai nici un cuvânt. Medicii au constatat, că nefericitul om a amuțit pentru totdeauna.

— **Mulțămită publică.** Epitropul sf. noastre biserici din Cinteiu, cu ocaziunea sărbătorilor de Paști, a bine-voit a dăru pe seama sf. biserici un policandru frumos, dar dovedind el aceasta marinimoasă și nobilă faptă, s'a decis ca într'un an de zile el se provadă policandru cu unt de lemn și cu lumină. Aceste dăruiri fac suma de 62 coroane.

— **În numele comitetului parochial și al tuturor locuitorilor din comună,** vin a-î aduce cea mai mare mulțămită, rugând pe bunul Dumnezeu să îl primească aceasta jertfă, și să aștepte cât mai mulți imitatori. Cinteiu 1/14 Aprilie 1904. Ioan Dema, învățător.

— **Judecat la moarte.** Curtea cu jurați din Szabadka a condamnat la moarte pe Nicolae Dimovici, care ucisese și jefuise pe L. Sarnyai. Dimovici a avut și complici pe soția și fiul său. Soția lui Dimovici a fost judecată la șase ani temniță grea, iar fiul lui (în vîrstă de 19 ani) la 15 ani temniță grea.

— **Camforul și războiul ruso-japonez.** În urma actualului război prețul camforului s'a urcat teribil. Ear dacă va trece tot așa de iute ca pân'aci, atunci peste 2 luni nicăiri în Europa nu s'a va putea căpăta.

— **Sarajov în Orșova.** Cum se scrie din Orșova, faimosul agitator și ucigaș bulgar, Sarajov a fost zilele trecute în Orșova. Deși s'a furișat cu cea mai mare băgare de seamă până la Orșova, totuși a fost descoperit de geandarmierie, care a luat măsuri, ca celebrul bandit să părăsească numai decât teritoriul Monarchiei.

— **Conjurațiune contra ministrului de interne rus.** Din Petersburg se comunică știrea, că poliția secretă a fost informată mai de demult asupra plănuirii unui atentat contra ministrului

Plehve, și se crede, că nihilistul Kazanov, a așezat bomba, de care a fost strivit, din însărcinarea partidului revoluționar.

— **Invitare.** Corul bisecicelei gr.-ort. române din Buteni arangiază Duminecă 18 Aprilie/1 Mai 1904 în sala mare a hotelului „COROANA“ Concert împreună cu Teatrul și dans. La care Vă invită cu toată onoarea Comitetul arangiator. Inceputul la 8^{1/2} ore seara. Prețul de intrare locul I. de persoană 2 cor.; locul II. de persoană 1 cor. 50 fil.; locul III. de persoană 1 cor.; locul de stat de persoană 60 fil. Venitul este destinat pentru „Fondul corului bis. gr.-ort. din Buteni“. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțămită la adresa învățătorului I. Roșu; ear suprasolvirile seara la casă și se vor cuita pe calea publicității.

— **Cinci sute de clădiri prăbușite de vînt.** Săptămîna trecută un vînt puternic a trecut peste orașul Chicago (America), pe urma căruia cam cinci sute de case mari s'au prăbușit. Paguba e peste douăzeci milioane de coroane. De sub ruinele caselor prăbușite au fost scoase până acum patru-zece și doi morți. Vîntul a durat numai cinci minute.

— **Ciocnire de trenuri.** La stațiunea Rakos de lângă Budapesta s'au ciocnit zilele trecute două trenuri de marfă. Șase vagoane s'au sfărîmat. Un om și-a rupt brațul drept.

— **Căți advocați sunt în Budapesta.** În 1894 erau 544, în 1895 erau 602, 1896 erau 634 în 1897 erau 875, în 1898 erau 674, în 1899 erau 742, în 1900 erau 847, în 1901 erau 886, în 1902 erau 964, ear în 1903 erau 1063.

— **Sat pustit de flăcări.** Satul Benetin de lângă Szobráncz, zilele trecute a fost nimicit de foc. Focul s'a escat din șura unui econom și a nimicit 120 case cu toate clădirile economice și biserica, școala și casa parohială.

— **Lucrători uciși.** În fabrica de cartuse din Priceburg în Pensilvania (America) s'a întîmplat o mare explozie de dinamit, pe urma căreia optsprezece lucrători și-au pierdut viața rupți și striviți de puterea exploziei.

— **Din viața publică-morală a capitalei.** În cafeneaua Helvetia de pe calea Andrassy un atlet a pieptenat cum se cade pe un oficiant, care după părăsirea a prezentat un aspect foarte trist, părăsind arena într-o stare cât se poate de deplorabilă. Causa acestui conflict sunt următoarele: Pe la două ore după miezul nopții oficiantul B. F. intră în cafenea și se așeza la o masă, unde comandându-și câte-va sticle de vin și-a petrecut de tot vesel în societatea unei dame de companie a localului. În decursul petrecerii oficiantul scoasă o cartă de vizită și o întinsă damei probabil ca suvenir. Din acest bilet s'a desfașurat scandalul. Nobila dame adevărată mai târziu îi s'a urit de cavalierul B. F. și a trecut la altă masă, unde ședea atletul H. În decursul vorbirii dama scoțînd biletul l-a întins atletului H., care fără să se uite că acui este, l'a aruncat jos sub masă. În momentul următor s'a pomeneste în față cu B. F.

— **De ce mi-ai aruncat jos biletul?**

— **Nu-mi aduc aminte din ce cauză dar la tot casul am avut motiv —** răspunsă liniștit atletul și măsurînd cu ochii din creștet până în tălpi pe oficiantul B. F.

Atunci erupse indignarea cu putere elementară și în momentul următor deja amîndoi se tăvăliră pe sub masa de biliard, unde și-au aplicat reciproc teoria tangențială. Din acest incident s'a dezvoltat apoi o bătaie generală, luînd parte tot publicul din cafenea și grupîndu-se în două tabere, unii pîrtinind pe oficiantul B. F., alții pe atletul H. După jumătate de oră totul s'a liniștit. Este probabil, că cei doi „cavaleri“ își vor repara onoarea cu pistolul. Numai de ar ținti bine amîndoi!

Tot pe calea Andrassy și în aceeași noapte s'a petrecut o altă scenă, — deși nu așa de strîșnică — dar nu în local, ci în stradă. Rolul l'a avut earăși un atlet și un oficiant. Fatală coincidență a faptelor. Sasse Béla, pe care l'acalunniat mereu atletul K. Gy. i-a tras acestuia o palmă zdravănă zicîndu-i: asta-i a ta, mizerabile! K. Gy. surprins de acest tractament neașteptat, și cu toată superioritatea sa fizică n'a putut zice perplex de cît numai atîta:

— **Imi știu datorința, —** grăbind nainte cu pași repezi. Lucru de sine înțeles că „aferul va avea continuare“, cum au datină să se exprime cavalerii de duel.

— **„Responsabilul“** dela cloaca din Timișoara a stat alaltă erî naintea tribunalului din loc, unde a avut să răspundă pentru o necuviință publică și în legătură cu asta pentru o încercare de corumpere originală. Sa întîmplat adică încă anul trecut într-o noapte din luna Ianuarie, că eșînd „responsabilul“ din restaurantul „Milleniu“ din loc în „stare cam binecuvîntată“, a comis fapte ce nu se pot descrie. În acest flagrant l'a surprins polițistul Pető Sándor. Atunci stimabilul, ca să scape de belea, recurse ca un veritabil rege de bani american la buzunar. „Să-l cumpăr, dacă nu-i alt cum“ își va fi zis, și scoasă punga. Dar cum bietul nu este un Rockefeller. orî un Carneje, ca să se renteze să stai cu el de vorbă, întînsă polițistului 34 filerî, ca cartă a socotit să astupe gura agentului ordinat publice. Acesta însă n'a fost atît de complasant, ca să se dimită cu „controlorul afacerilor noastre publice“, ci i-a cerut frumusețel prețiosul nume. Astfel Mercuri a avut să-și dea seamă de fapta sa naintea judecătorei din loc, care l'a condamnat pe baza §. 470 (pentru încercare de corumpere) la o amendă de 20 coroane și la alte 20 coroane spese de proces.

— **Rușii din Iași.** În primele 2 zile de Paști s'au strîns prin subscripții 3600 de ruble de la Rușii aflați în Iași.

Banii se vor fnainta comitetului pentru adunarea fondurilor de război din Petersburg.

— **Necrolog.** Ana Hotăran, vîd. lui Ioan Tapoș din Socodor, mama doamnei preteșe Si-donia Leuca din Pâncota, a reposat în Domnul, la sărbătorile sf. Paști a. c., în etate de 88 ani. Dumnezeu s'o ierte.

— **Durere de stomac.** Sgârțuiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunigâtului este de un efect eminent, pastilele de pept „Senega.“ Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la „Maria Fecioară“ a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

Felurimî.

Între orașele de port în privința circulației în primul loc stă Londra. Urmează New-York, Antwerpen, Liverpool, Cardiff. — Oficial pentru cercetarea chimică a guvernului Statelor-Unite din Vashington a constatat, că locuitorii Uniunii spesează anual pe mîncări falsificate 10 milioane dolari.

Cea mai afundă mină de aur se află în Bendigo, (Australia). Afunzimea ei este de 3900 urme, ear temperatura în adîncul ei este permanent de 108° Fahrenheit. — Nu de mult un american a deschis în Birmingham o prăvălie în imediata apropiere a unei prăvălii, al cărei proprietar era englez. Englezul a scris pe tabla firmei: „Fondată la 50 ani mai înainte.“ Americanul vîzînd în inscripția asta un reclam cam învechit de concurență, a scris pe tabla firmei sale: „Fondată eri. N'am marfă învechită“. — Dacă a-verea națională a Angliei s'ar împărți între locuitorii în proporție egală, ar veni pe fie-care om 210 dolari. Ear în Canada ar veni pe fie-care om 240 dolari. (1 dolar 5 coroane). — Din fabrica de arme din Liège (Belgia), s'a furnizat în toate părțile lumii 600.000 revolvare.

POȘTA REDACȚIUNEI.

St. Văsoaia. Mulțumim că ne-ai atras atenția. Pecicanului. Să așteptăm ca întâi să-și spună cuvîntul Consistorul.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

V. P. Năsăud. Nr. 62 am trimis deja de 3 ori.

Coasa de oțel „Bur“ este cea mai bună pe lume

ai cărei unici lifestanți pentru întregul continent și pentru America sunt

Winkler és Grauer, Kőbánya 34,

la cari e a se adresa ori ce corespondență privitoare la coase.

Coasa de oțel „Bur“ taie admirabil!

500 coroane plătesc, celui ce este în stare să ne arate o coasă de oțel „Bur“ veritabilă cu proveniență din altă fabrică.

1000 coroane plătesc celui ce ne poate arăta dintre 100 coase de oțel „Bur“ două reale.

Coasa de oțel „Bur“ numai atunci este veritabilă, dacă pe mâner poartă gravată inscripția aceasta: *W. G. Kőbánya*, iar pe latul ei este tipărită marca firmei cum arată figura asta: 190 1—20

Preț-curent ilustrat și gratuit

Facem atent pe ori cine în interesul său propriu, de a se păzi de marfă de imitație. Coasa „Bur“ satisface pretențiunii ori-cărui econom în modul cel mai perfect.

Acest favor are a-l mulțumi coasa de oțel „Bur“ singur ascutitului său admirabil, nici prea tare, nici prea moale. Mai ales pentru accea „Bur“ corespunzătoare, pentru-că are stimea și grumaz tare, dar ascutit foarte subțire. Mulți economi strică și cea mai bună coasă, prin faptul că nu știu să o bată. Asta însă pe lângă toată nedibăcia economului este eschisă la coasa „Bur“, de care-ce firmă noastră trimite coasa bătută și probată. Pentru fie-care bucată se primește garanția, iar care nu corespunde schimbăm pentru altă, însă mărțurism din experiență, că între 1000 coase nu e nici una rea.

Prețurile coasei de oțel „Bur“

60	70	75	80	85	90	95	100	110	120 cm. lungă
1-80	2-10	2-20	2-30	2-40	2-70	2-80	2-90	3-20	3-60 Cor.

La comanda de 5 bucăți suporta spesele postale; la comanda de 10 bucăți fabrica nu numai că suporta și toate celelalte, dar dă o coasă în dar, iar la comanda de 20 bucăți, fabrica pe lângă suportarea tuturor cheltuielilor și trimiterea a două coase, trimite și două tablouri frumoase din timpul războiului huro-angiez. Căteva „Bur“ la coasa de oțel „Bur“ 1 cercas. O cutie „Amig-u“ bucată 30 fl. Aparat pentru baterie coasei (nicovă și ciocan) 1 cor. 90 fl. Noutate! Teasa retrăită p. coasă nău cu cheie cu tot 30 fl. 10 buc. 2 60 cor.

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: *Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal* și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fies, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, rezevise ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăș, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, hamei, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad.

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

428 — 165

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5³/₄%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri, credit simplu și fără giranți.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă postală.

69 10—

„Pecunia“

întreprindere de credit, Sibiu (Nagyszeben).

Str. Poplăci Nr. 27.

ARAD, Tipografia Aurel Popovici-Barcian.

Telefon 473.

Arnoul Károly urmașul lui Melocco Péter

Fabrică de cement, de piatră artificială de cement, de mozaic și plăci de marmor roman și venețian, ca întreprindere pentru zidire de beton. 179 1—15

Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-utca Nr. 18.

Plăci de marmor-mozaic roman și venețian. Plăci de piatră artificială cu 4 și 9 ramuri. Lespezi de marmor-mozaic cu 4 și 9 ramuri pentru pavosarea trotuarelor à la keramat și de curte. Aroste fabricate se pregătesc cu presa hidraulică cu ajutorul presiunii atmosferice de 300 cm². Mare depozit de țevi de beton ovale ori rotunde în ori-că mărime. Catalizarea din beton concavist între praguri înacuritate. — Încălzirea umezelor edificiilor și pivnițelor. Plăci de acoperit, piatră artificială hexedrică. Reservorii, receptacula de gaz și vase de sâdit pentru bii. Tot felul de lucruri de asfalt.

Catalog în limba maghiară și germană gratuit și franco!

Primirea în posesiune a unui atelier

pentru

reparaturi de obiecte de aur, argint și giuvaericeale.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am primit prăvălia pentru reparaturi de obiecte de aur, argint și de giuvaericeale, ce se află în Arad, str. Széchenyi Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán**.

Fac tot felul de reparaturi pe lângă prețuri ieftine.

Cumpăr tot felul de aur călcat și lucruri de argint pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rămân cu deosebită stimă

153 10—25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAR.

Strada Széchenyi nr. 1.

Cel mai ieftin izvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de Oroloage și giuvariceale din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaeriu

Arad, strada Templom.

(Palatul minorilor).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

„ „ „ dame „ 12 „ „ „

„ argint „ bărbați „ 5 „ „ „

„ „ „ dame „ 6 „ „ „

„ oțel și nikel „ 2 „ „ „

Wecker „ 1'50 „ „ „

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă

1005 150— aceleași prețuri.

Primește și schimb obiecte de lux,

cumpără pe lângă prețul cel mai înalt

posibil, aur și argint călcat.

— Telefon nr. 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 109—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până

la cea mai de lux. — Comandele din

loc și provincă se efectuează prompt

și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctal.